

GANDBOLCHILARNING SPORT TAYYORGARLIGI TIZIMI

Abduraxmonov Saydillo Xakimovich

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti

Farg'ona filiali o'qituvchisi

saydilloab1988@gmail.com

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.10032704>

ARTICLE INFO

Received: 15th Oktober 2023

Accepted: 22th Oktober 2023

Online: 23th Oktober 2023

KEY WORDS

Qo'l to'pi, federatsiyalar, sport, musobaqa, mahorat, hamkorlik, murabbiy, o'quv mashg'ulot, sport maktablari. sport turlari, texnologiyalar, professional sport, taktik tayyorgarlik, texnika tayyorgarlik, motivatsiya, jismoniy tayyorgarlik, hujum, himoya.

ABSTRACT

Gandbolchilarning sport mashg'ulotlari tizimi sportchilarning ushbu o'yinda yuqori natijalarga erishishiga yordam beradigan turli jihatlarni o'z ichiga oladi. Sport mashg'ulotida sportchilar jismoniy tayyorgarlik, taktik tayyorgarlik, texnik tayyorgarlikka ega bo'ladilar.

Gandbolchilar uchun sport tayyorlash tizimining bir nechta asosiy elementlari:

1. Jismoniy tayyorgarlik: Qo'l to'pi o'yinchilardan yaxshi jismoniy shaklda bo'lishni talab qiladi, chunki o'yin tez harakatlar, sakrash, manevrlar va boshqa o'yinchilar bilan aloqani o'z ichiga oladi. Jismoniy tarbiya kuch, chidamlilik, moslashuvchanlik, tezlik va muvofiqlashtirish mashqlarini o'z ichiga oladi.

Qo'l to'pi o'yinning shiddati va jismoniy talablari tufayli o'yinchilardan jismonan sog'lom bo'lishni talab qiladi. Gandbolchilarning jismoniy tayyorgarligining bir necha asosiy jihatlari:

Chidamlilik: Gandbol uzoq vaqt davomida faol o'yinni o'z ichiga oladi, shuning uchun o'yinchilar o'yin davomida yuqori darajadagi faollikni saqlab qolish uchun yaxshi chidamlilikka ega bo'lishlari kerak.

Tezlik va chaqqonlik: hujumda ham, himoyada ham tezkor harakatlar gandbolning ajralmas qismidir. O'yinchilar maydon bo'ylab tez harakatlana olishlari, yo'nalishni keskin o'zgartirishlari va vaziyatlarga tezkor munosabatda bo'lishlari kerak.

2. Texnik tayyorgarlik: Gandbolchilar yaxshi o'yin texnikasiga ega bo'lishi kerak, shu jumladan to'pni qabul qilish va uzatish, darvozaga tashlash, himoyalash va o'yinning boshqa asosiy elementlari. Texnik tayyorgarlik o'yin mahorati va texnikasini yaxshilashga qaratilgan mashg'ulotlarni o'z ichiga oladi. Gandbolchilar yaxshi o'yin texnikasiga ega bo'lishi kerak, shu jumladan to'pni qabul qilish va uzatish, darvozaga o'q otish, himoyalash va o'yinning boshqa asosiy elementlari. Mana ulardan ba'zilari: To'pni qabul qilish va uzatish: Gandbolchilar jamoaning samarali hujumini ta'minlash uchun to'pni aniq qabul qilish va uzatishni bilishlari

kerak. Bunga qo'l va tanani to'g'ri joylashtirish, to'pning traektoriyasini baholash va to'g'ri qaror qabul qilish kiradi.

Darvozaga otish: Gandbolchilar gol urish uchun yaxshi zarba berish texnikasiga ega bo'lishlari kerak. Bunga tananing to'g'ri pozitsiyasi, qo'lning tebranishi, aniqligi va otish kuchi kiradi. Himoya: Gandbolchilar o'z darvozalarini samarali himoya qila olishlari va raqiblarning hujum harakatlariga to'sqinlik qila olishlari kerak. Bunga to'g'ri joylashish, faol harakat, zarbalarni to'sish va to'pni ushlab olish kiradi. O'yinning boshqa asosiy elementlari: Qo'l to'pida to'psiz harakat qilish, raqibni to'sish, to'p uzatish va hujum qilish uchun joy yaratish, jamoadoshlar bilan muloqot qilish ko'nikmalari ham muhim ahamiyatga ega. Qo'l to'pi o'ynash texnikasi o'yinchilardan doimiy ravishda mashq qilish va mahoratini oshirishni talab qiladi. Muntazam mashg'ulotlar va mashg'ulotlar gandbolchilarga texnikasini yaxshilashga va maydonda samaraliroq bo'lishga yordam beradi.

3. Taktik tayyorgarlik: Qo'l to'pi jamoaviy o'yin bo'lib, o'yinchilar o'yin taktikasi va strategiyasini yaxshi bilishlari kerak. Bu turli hujumchilar va himoyani tushunishni o'z ichiga oladi.

To'g'ri, gandbolda o'yinchilar o'yin taktikasi va strategiyasini yaxshi tushunishlari kerak. Bunga turli hujum va himoya taktikalarini bilish, shuningdek, maydondagi mavjud vaziyatdan kelib chiqib qaror qabul qilish qobiliyati kiradi.

Hujum taktikasi kombinatsiyalangan o'yin, aylanishlar, to'p uzatish va otish joylarini yaratish va tezkor qarshi hujum o'yin uslubidan foydalanish kabi elementlarni o'z ichiga olishi mumkin.

Qo'l to'pidagi himoyalar odamdan odamga himoyadan tortib zona himoyasigacha bo'lishi mumkin. O'yinchilar raqibning harakatlari va maydondagi vaziyatga qarab taktikani o'zgartirishga tayyor bo'lishlari kerak.

O'yinning taktikasi va strategiyasini tushunish gandbolchilarga tez va samarali qarorlar qabul qilish, jamoadoshlari bilan hamkorlik qilish va muvaffaqiyatga erishish uchun o'z mahoratini eng yaxshi tarzda ishlatish imkonini beradi.

Taktika va strategiyaning barcha bu jihatlari odatda mashg'ulotlarda va musobaqaga tayyorgarlik jarayonida o'rganiladi va qo'llaniladi. Gandbolchilarning taktik fikrlash va mahoratini rivojlantirishda tajriba, o'yin tahlili va jamoaviy ish ham muhim o'rin tutadi.

Tajriba, o'yinni tahlil qilish va jamoaviy ish gandbolchilarni rivojlantirishda o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiradi. Bu jihatlar qanday o'zaro ta'sir qiladi:

1. Tajriba: gandbolchi qanchalik ko'p tajribaga ega bo'lsa, u o'yin dinamikasi, taktikalari va strategiyalarini shunchalik yaxshi tushunadi. Tajriba o'yinchiga oldingi vaziyatlar asosida ma'lumotli qarorlar qabul qilishga, raqiblarning harakatlarini oldindan bilishga va o'zgaruvchan o'yin sharoitlariga tezda moslashishga yordam beradi.

2. O'yinni tahlil qilish: o'yinni tahlil qilish gandbolchilarga o'zlarining kuchli va zaif tomonlarini o'rganishga, shuningdek raqiblarning o'yinlarini tahlil qilishga imkon beradi. Bu yaxshilanish sohalarini aniqlashga, yanada samarali taktika va strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi. Tahlil, shuningdek, xatolardan saboq olish va ularni tuzatish choralarini ko'rish imkonini beradi.

3. Jamoaviy ish: gandbol jamoaviy o'yin bo'lib, yaxshi jamoaviy ish muvaffaqiyatning asosiy omilidir. Jamoa ishini rivojlantirish har bir o'yinchining roli va majburiyatlarini

tushunishni, hamkorlik qilish, muloqot qilish va jamoaviy qarorlar qabul qilish qobiliyatini talab qiladi. Jamoa ishi, shuningdek, taktik fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi, chunki o'yinchilar sheriklarning harakatlariga moslashishni va birgalikda hujum va mudofaa sxemalarini yaratishni o'rganadilar.

Tajriba, o'yin tahlili va jamoaviy ish o'zaro ta'sir qiladi va bir-birini to'ldiradi. O'yin tajribasi va tahlili o'yinchilarga taktik fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi va jamoaviy ish ularga ushbu taktik ko'nikmalarni amalda qo'llash imkonini beradi. Natijada gandbolchilar o'yinda yanada samarali va muvaffaqiyatli bo'lishadi.

References:

1. Акромов Ж.А. - Гандбол (учебник для УзГИФК) – Т. Lider Press 2008.
2. Павлов Ш., Абдурахманов Ф. Подготовка гандболистов – УзГИФК Т.: 2006г. 299с.
3. Павлов Ш.К., Абдурахманов Ф.А., Акромов Ж.А. Гандбол. Дарслик. Тошкент, УзДЖТИ нашриёт-матбаа бўлиши 2005й.
4. Павлов Ш.К., Абдурахманов Ф.А., Азизова Р.И. Гандбол. (мусобака койдалари, уларни ташкил этиш ва утказим тизими) Тошкент, "Lider Press" нашриёти, 2007й
5. Pavlov Sh.K, Abdurahmanov F.A, Raxmanova M.M. "Gandbol" o'quv uslubiy qo'llanma, 2010y.
6. Pavlov Sh.K, Abdalimov O.X., Yusupova Z.Ye. "Gandbol nazariyasi va uslubiyati" darslik, 2017 y.
7. Tulaganov Sh.F, Raxmanova M.M "Gandbol nazariyasi va uslubiyati" o'quv qo'llanma, 2020 y.
8. Pavlov Sh.K, "Sport pedogogik mahoratini oshirish (gandbol)" (Gandbolchilarning jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish) o'quv qo'llanma, 2021 y.
9. Mo'minov A.Sh. "Sport pedogogik mahoratini oshirish (gandbol)" o'quv qo'llanma, 2021 y.
10. Isroilov R.I. "Gandbolni o'rgatish metodikasi" o'quv qo'llanma, 2021 y.
11. Islamova Z.Sh., Teshaboeva Yu.Q. Methodical instruction for laboratory training in the technology of chemical treatment of leather-fur. For 4th year students of chemical technology and textile industry. - Tashkent. TTESI. 2019. -B. 24.
12. Abdullaev A.Z., Rakhimov A.Yu. The use of fibrous silk waste in spinning // Monograph. Ed. "hayot". -Andijan. 2008.-C. 166.
13. Rakhimov A.A., Akhmedov J.A., Tursunov H.T. Description and properties of fiber waste of natural silk // -Margilan. OZTTITI. 2020. -B. 64 67.
14. Rubinov E.B., Mukhamedov M.M., Osipova L.Kh., Burnashev I.Z. Raw silk and cocoon winding.-2nd edition, revised. and additional 1986. -S. 312. <https://search.rsl.ru/ru/record/01002136262>
15. Galkin N.Ya., Zabelotsky L.M., Korchagin V.M. General Technology of Silk Spinning. - M. -L. -: - Gizlegprom, 1937. -S. 168.
1. Burnashev I.Z. Investigation of the elements of the technological process of searching for the ends of the threads and unraveling the cocoons associated with the modernization of the RK machine of the UzNIISHP system. Diss. ... cand. tech. Sciences - Tashkent: 1980. -210 p.

2. Burnashev I.Z., Rubinov E.B. Analysis of the structure of the rip off of the cocoon shell // Izvestiya VUZov, -Ivanovo. 1977. - No. 6. -S. 29-32.
3. Rubinov E.B., Mukhamedov M.M., Abdullaev A.Z. Investigation of fiber lengths in the raw material of silk-spinning production // Shelk: RS/ UzNIINTI. 1983. - No. 6. -WITH. 18-19.
4. Akai, H.T., Nagashima, T., Inoue, S., Kobayashi, I. and Tarmura, T. (2005) Functional recovery of transgenic silk gland // 20th congress of the international sericultural commission, Bangalore, India, 15-18th December. pp. 119.
5. Abdumanabovich Sulaymonov Sharifjon, Sativaldiyev Aziz Kaxramanovich, and Sulaymonov Sharifjon. "Theoretical Fundamentals of Cocoon Ball Moistening and its Modification with Surface Active Substances." Design Engineering (2021): 10636-10647.